

Europese Commissie gaat bepalen wat u eet. Bewerkt voedsel met suiker, vet en zout wordt extra belast.

Posted on 30 september 2025 by Lode Goukens

De Europese Commissie werkt aan Europese belastingen op ongezonde voeding. De Europese commissaris voor gezondheid Olivér Várhelyi gaf aan open te staan voor het belasten van eten dat veel suiker, veel vet of veel zout bevat. Zogezegd om de volksgezondheid te bevorderen. De Europese Commissie werkt in dat kader aan een 'cardiovasculair gezondheidsplan'. Eigenlijk ligt het hele plan voor suiker-, vet- en zouttaksen al klaar en zal de Commissie dit nog dit jaar voorstellen. En dat plan blijkt een onderonsje tussen ambtenaren van onder meer het RIVM en de Commissie.

Nederland kent al een suikertaks, maar de Europese Commissie wil die op grotere schaal in de gehele EU invoeren. Várhelyi deed die uitspraken in de commissievergadering gezondheid van het Europees Parlement. Daar verdedigde

hij een belastingsysteem op 'processed foods'. Dat zijn bewerkte voedingsmiddelen. Wat neerkomt op zowat alles wat u in een supermarkt aan eetbaars kunt kopen.

De toon was gezet

Het vermoeden bestond al dat de Europese Commissie in het geheim aan een dergelijke belasting werkte, maar toen de liberale Europarlementariër Vlad Voiculescu in een vraag opperde dat gezondheidstaksen een goed idee waren, bleek het lid van de Europese Commissie het eens te zijn met deze linksliberaal. Erger, de Eurocommissaris voegde eraan toe dat 'het iets is waar we stil bij kunnen staan' binnen het kader van het 'cardiovasculaire gezondheidsplan' van de Europese Commissie.

Een opvallende woordkeuze over het nieuwe gezondheidsplan voor hart- en vaatziekten dat de Commissie binnen enkele weken voorstelt. Várhelyi voegde trouwens toe: 'We hebben een goed meetinstrument nodig. We hebben die debatten al gehad en in het algemeen eindigt dat altijd in een ideologische discussie over het beroven van mensen van hun eigen keuze of het opleggen van voorwaarden aan de voedingsindustrie. In plaats dat het gaat over het beschermen van de volksgezondheid.' Daarmee was de toon duidelijk gezet.

De Commissie liet eerder al weten bewerkte voeding te willen aanpakken. Met waarschuwingen op de verpakking en met gezondheidstaksen. Consumenten die ongezond eten moeten financieel meer bijdragen omdat ze meer gebruik maken van de gezondheidszorg. 'Het gaat dus niet over het beperken van de mogelijkheid om producten te kopen, maar we kunnen die keuzes beïnvloeden en dat is wat we denken dat we moeten doen', zei de Hongaar.

Het enige probleem is dat volksgezondheid helemaal geen bevoegdheid is van de Europese Commissie. Net als fiscaliteit trouwens. Volksgezondheid en medische zorg zijn een exclusieve bevoegdheid van de lidstaten, maar de Europese Commissie beweert dat ze 'complementaire' bevoegdheden heeft. Daarvoor riepen ze agentschappen in het leven zoals het Europees Geneesmiddelenbureau (EMA) en het Europees Centrum voor ziektepreventie en -bestrijding (ECDC).

Europese controle op de nieuwe taksen

De opbrengsten van suiker-, vet- of zouttaksen op bewerkte voedingsmiddelen moeten in volksgezondheid geïnvesteerd worden, vindt de Commissie. Ze dienen niet om gaten in de begroting te dichten. Vrij vertaald: de Europese Commissie wil die nieuwe belastingen verdelen. Over dit uitdelen van het belastinggeld had de Commissie blijkbaar al nagedacht want de commissaris stelde voor om dit te doen via een programma van de Europese Commissie. Meer specifiek het EU4Health-programma dat afgelopen juli werd voorgesteld.

Dat programma met 'een visie op een gezondere Europese Unie' loopt al vanaf 2021, maar werd in juli fors bijgestuurd. In 2021 werd het via een verordening ingevoerd. Zo'n verordening is een EU-wet die direct toepasbaar is in de hele EU zonder dat daar een nationaal parlement aan te pas komt. De doelstellingen zijn zo algemeen opgesteld dat de Commissie alle kanten uitkan met haar verordening. Onder het mom van 'gezondheidsbevordering en ziektepreventie, in het bijzonder kanker', 'grensoverschrijdende gezondheidsbedreigingen' of 'EU-gezondheidswetgeving' kan de Commissie veel.

Oproep

De initiatieven volgen elkaar dus plots in hoog tempo op. In juli het vernieuwde EU4Health-programma, in augustus volgde een oproep om 'bewijzen' te leveren voor het cardiovasculair gezondheidsplan van de Commissie en in september begon een eurocommissaris over taksen op bewerkte voedingsmiddelen. Taksen op salami, op chocolade, op kazen of yoghurts en op allerlei koekjes.

Het plan van de Europese Commissie lijkt duidelijk. Op 15 september eindigde de oproep aan burgers, patiëntenorganisaties, NGO's en gezondheidsverzekers om hun kijk op cardiovasculaire gezondheid mee te delen aan de Commissie. In die periode waren vooral enkele lobbygroepen aan het werk. Niemand gelooft dat burgers of artsen zich tussen 11 augustus en 15 september bezighielden met het informeren van de Commissie.

European Heart Network

Die hele 'call for evidence' lijkt vooropgezet om tot de conclusie te komen dat belastingen op suiker, vet en zout noodzakelijk zijn om de consumenten bewuster

te maken van hart- en vaatziekten. Achter de campagne tegen zogenaamde *UPF* of *ultra processed foods* zitten NGO's. Die wisten in 2016 al de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) te overtuigen om landen op te roepen een suikertaks in te voeren. Zogezegd om de wereldwijde epidemie van obesitas te bestrijden.

Het *European Heart Network* is de belangrijkste lobbygroep bij de Europese instellingen. De cijfers en statistieken die zij verspreiden zijn bijna letterlijk terug te vinden in de cijfers van de Europese Commissie. Ze hebben zelfs een [groepje](#) van Europese parlementsleden opgericht die zichzelf de *MEP Cardiovascular Health Group* noemen. En u kon het al raden: de vraagsteller in het begin van dit artikel, Vlad Vasile-Voiculescu, is lid.

Groenlinkse lobbygroepen zoals Safe Food Advocacy en EU Food Policy Association lobbyen voor gezondheidstaksen. De voedingsindustrie zet andere lobbygroepen in zoals FoodDrinkEurope (met onder andere Mars en Cargill als geldschieters) en European Alliance for Plant-based Foods (vegetariërs met steun van Nestlé).

Een zeer merkwaardige lobbygroep in dit dossier is EuroHealthNet. Dat blijken hoge ambtenaren te zijn. Ze vertegenwoordigen overheidsdiensten in EU-lidstaten zoals het Nederlandse RIVM en het Vlaams Instituut Gezond Leven. Voor Nederland zijn ook Pharos en het Trimbos Instituut lid.

Een lobbygroep betaald met belastinggeld dus, maar slechts een klein deel (250.000 euro) van het jaarbudget van 1,8 miljoen euro wordt betaald door de overheidsdiensten die lid zijn. De Europese Commissie gaf EuroHealthNet in 2024 851.290 euro subsidies uit het Europees Sociaal Fonds (ESF+). De rest van de inkomsten zijn hoofdzakelijk subsidies van... de Europese Commissie. Kortom ruim 1,5 miljoen euro van de Europese Commissie om te lobbyen bij de Europese instellingen. Ambtenaren die ambtenaren geld toespelen om aan politiek te doen. Achter de taksen op 'ongezonde voeding' zitten dus ambtenaren van onder andere het RIVM.

Wat kost het?

De Commissie beweert dat hart- en vaatziekten de belangrijkste doodsoorzaak zijn in de EU, met 1,7 miljoen doden per jaar. Bovendien veroorzaken ze 'beperkingen, vervroegd pensioen en absenteïsme en verlagen ze de levenskwaliteit en verkorten

ze de levensverwachting'.

De EU-ambtenaren hebben zelfs de kosten berekend. Hart- en vaatziekten zouden de Europese Unie jaarlijks 280 miljard euro kosten 'aan afgenomen productiviteit en economische output'. Dat is meer dan de 210 miljard euro die het de economie van de EU zou kosten volgens het European Heart Network. Een verschil van maar liefst 70 miljard euro.

Ambtenaren gaan dus zeggen wat u mag eten en als u dat niet doet dan zult u extra belastingen in de vorm van gezondheidstaksen betalen.

Wynia's Week brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, **156 keer per jaar**, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. [Doet u mee?](#) Hartelijk dank!